

Rövid szóbeli promo a Hatos 2010.08.06-i adásához

A mai Hatos vízen jár. Ismét hazánk ad otthont a vizes EB-nek. Ezért az úszásról szól az adás. Felvetés: Magyarország a sport egészében közép-hatalom, úszásban az egyik nagyhatalom. Érdemes megbeszélni ennek az állításnak az igazát, a hátterét és az összetevőit. Derús múltidézés szól pl. Egerszegi Krisztináról, Darnyi Tamásról, Széchy Tamásról.

Öv alatti szintet a „gatyamizéria” képviseli. Vendég: Dr. Tóth Ákos és Dr. Sós Csaba a TF-ről. Lesz játékos feladvány a hallgató számára is.

Felvezetés a Hatos 2010.08.06-i adásához

A mai Hatos vízen jár. Nem a régi mondás szellemében, ti.: a fekvíz elment, a vízfej maradt. Ma földhözragadtan nem jövünk-megyünk, hanem „úszunk”, és zömmel nem hibás, hanem örömteli, sikeres dolgokról beszélgetünk – sok derűvel.

Ismét hazánk ad otthont a vizes EB-nek. Ez gyűjtőszó: benne a klasszikus versenyúszás éppúgy helyet kap, mint a műugrás vagy a szinkron-úszás. Magyarország a sport egészében közép-hatalom: úszásban az egyik nagyhatalom?! Nem lebecsülve a többi sportágat, a mai adásban megpróbáljuk ennek az állításnak az igazát, a pályaívét, a hátterét és az összetevőit megbeszélni.

Szolónnal kezdünk. A félmúltat pl. Egerszegi Krisztinával és Darnyi Tamással jellemezzük. Közben tanulságos és fergeteges Széchy Tamás-sztorik adnak szemléltetést. Kitérünk a magyar csapat várható EB-szereplésére. Öv alatti szinten a gatyamizéria - cáparuha dilemma kap elemzést. Ez jó alkalom arra, hogy az úszás jövőjén, a fejlődés vargabetűin is elmélkedjünk.

Vendégünk: két TF-es tanszékvezető „úszó-nagymester”, fő- és alkapitány: egy senior és egy junior. Előbbi Dr. Tóth Ákos, az utóbbi Dr. Sós Csaba. Mindaz, amit ők tesznek ma is a 85 éves TF-ért és az úszósportért, példája és magyarázata az eredményeknek és az együttműködésnek.

Nyári életkép, agytorna ad játékos feladványt a hallgató számára is. Megtudható, miként kell kimenteni a vízből a részeg szumózót vagy a kopasz nudistát. Kedveskedünk a halfogás megszállottjainak is.

Forgatókönyv a Hatos 2010.08.03-i adásához

Szép nyárestét kívánok a hallgatónak. A mikrofonnál Kolláth György. A Hatosban vízen járunk: (ívó)vízzel kelünk-fekszünk. Nem vagyunk földhözragadt maradiak: „úszunk”. Zömmel nem rossz, hanem sikeres dolgokról beszélgetünk – sok derűvel, történelmi érdekességgel, egybevetéssel. Idézet egy középiskolai kémia-dolgozatból: *a víz oxigénből és folyadékból áll.*

A történetírók szerint Szolón, athéni államférfi és költő, a 7 bölcs egyike i.e. 600 körül nem csak megtörte az oligarchák hatalmát és megvetette az athéni demokrácia alapjait, de törvényhozóként kötelezővé tette, hogy minden gyermek tanuljon meg úszni. Képzelnék el, hogy kettős állampolgárságú magyar törvényhozóként mit tenne itt ma – a látvány-csapatsort felkarolása helyett. Valódi dilemma egy európai demokráciában: mi a fontosabb, az, hogy minden diák közelről lássa a Magas-Tátrát vagy Tusnádfürdőt, avagy az, hogy ebből a pénzből megtanítsák úszni?! Az ókori Egyiptomban – idézet a sportkrónikából (19. old.) – „*keményen megszervezett, központi irányítású istenkirályság /sic!/ volt. Az udvari krónikák feljegyezték a királyi hercegek úszóleckéit. A közönséges alattvalókról viszont hallgatnak*”- idézet bezárva. Dombormű szemlélteti, hogy i.e. 850 körül, a föníciai városiak felfújt állatbőrökbe kapaszkodva, úszva menekülnek a nyilazó asszír katonák elől. Úszni és megúszni, akkor egyet jelentett: hát ma? *Hofi klasszikusa illik ide: -Tud úszni? Nem?! –És ha megfizetem?!*

Írásos nyoma van annak, hogy kb. ez idő tájt Japánban a katonai kiképzés része az úszás: egy időben 90 úszóiskola működött, titkos metodikával. Egyikük kalóztámadás célpontja is volt, a titok megszerzése végett. Volt sógun, aki a különleges tiszteletét bátor nyílt-tengeri úszással érdemelte ki. A modern úszósport első eseményének tartják, hogy G.G. Byron angol író 1810-ben átúszta a Dardanellákat: e példa nyomán úszóklubok alakultak. Hajós Alfréd 1896. évi két győzelme közismert. Már nála felismerhető volt az ész és az erő egysége.

Büszkeségünk ténye, hogy az úszás első EB-jét 1926-ban Budapesten rendezték. Haza jár ide az EB. Ismét hazánk ad otthont a vizes EB-nek. Ez gyűjtőszó: benne a klasszikus versenyúszás éppúgy helyet

kap, mint a műugrás vagy a szinkron-úszás. Magyarország a sport egészében közép-hatalom: úszásban az egyik nagyhatalom?! Nem lebecsülve a többi sportágat, a mai adásban megpróbáljuk ennek az állításnak az igazát, a pályáivét, a háttérét és az összetevőit megbeszélni. A minap a Balatonnál a hosszútávúszó versenyt nézve hallottam: *csak akkor nem lesz 5 aranyunk, ha leengedik a vizet?!*

Vendégünk: két TF-es tanszékvezető „úszó-nagymester”, fő- és alkapitány: egy senior és egy junior. Előbbi Dr. Tóth Ákos, az utóbbi Dr. Sós Csaba. Mindaz, amit ők tesznek ma is a 85 éves TF-ért és az úszósportért, példája és magyarázata az eredményeknek és az együttműködésnek. Csipetnyi magyarázat az iméntiekhez: Tóth Ákos, kivételes honi megoldásként kinevelte tanszékvezető utódját, Sós Csabát. Ákos volt hazai szövetségi kapitány is: ha nem vigyáz, ez a sors vár távlatilag Sós Csabára.

Barátsággal köszöntöm a stúdióban Tóth Ákost és Sós Csabát: *sziasztok!* Öröm, hogy az EB-s fennforgás ellenére el tudatok jönni. Bemutatókkal kezdünk:

Tóth Ákos Kiskunfélegyházáról indult. Már ott olyan „kistanítóbácsi” keze alatt nőtt sportemberré, mint pl. Zsivóczky Gyula vagy Istvánfi Csaba. Istvánfi úr később minden idők egyik, ha nem a legjobb TF rektora is lett. Ákos TF-hallgató, majd TF-tanársegéd volt: alkalmasint a főiskola, majd egyetem aranykorában. Tanárai, mesterei legendás híré oktatók és mókamesterek voltak egy személyben: Pl. Zalka András. Ha újra kezdhethé, Ákos ugyanazt ugyanúgy vinné véghez: kolleginájának a feleségül vételét is beleértve. Vallja, hogy minden siker **mögött** egy okos nő áll: persze, *csak mögöttem!* /Ő-zés nélkül értendő, nem szegediesen!/. Kalandozásképpen dolgozott Kuvaitban, Athénben, Szóulban. 1977-84 között honi úszó szövetségi kapitány: Széchy Tamás mentori közreműködésével. Erről a korszakról bőséges betekintést kapunk. Tóth Ákos nemzetközileg jegyzett szakmai-tudományos munkát végez: tanúsítom, hogy a prezentációi az alaposág, a jó szintetizáló készség és a humor együttesét jelentik. A magyar úszósport kiváló nemzetközi reprezentánsa, több EB-nek (volt) szakmai igazgatója. Lecsója nem tárgy, hanem fogalom. Igaz: teniszben a szervája lehetne kicsit ütősebb.

Eredeti átkötés lehet, hogy 1976 őszén a TF-en a nappali edzői szakon Tóth Ákos tanár úr szignálta Sós Csaba hallgató indexét. Kissé talán könnyelműen tette ezt, mert Ákosnak Csaba lett a mostani főnöke. Csaba Ákos kapitányságának első évében nyerte első EB-érmét Jönköpingben, majd Csaba 92-ben Ákostól meghívást kapott a TF úszó-tanszékére. Ott ragadt, tartva a szakmai műhelyük kivételes színvonalát. *Apropó, Csaba: Mi volt a legbecsesebb úszó-eredményed?*

Sós Csaba általános orvos és egyben úszó szakedző, mesteredző. E két kompetencia házasítása különleges eredményeket hoz mind a tudományos elméletben, mind a napi oktatói gyakorlatban. Rám mégis az tesz jó benyomást, ahogy reggelente a TF uszodában körülülük a hallgatók Sós tanár urat, aki derűsen eligazít, majd a medencébe vezényel, és játszani is enged: lányokat és fiúkat közösen vízipólozni. Néha a nevetéstől kiesik a síp a szájából. Van azért bennem kétely. 26 éve járok a TF uszodába, az egyetem fő közélet-formáló színterére. De én még ott sem Ákost, sem Csabát úszni nem láttam. El lehet azt felejteni?! Elállt az urak lélegzete. A rövid szünet után megvallhatják az igazat.

I.blokk: életképek a szakmáról – közérdekűen, az úszók oldaláról. *Naiv nyitókérdés: az állatvilág X egyede megszületik, s e pillanattól kezdve tud úszni. Az ember miért nem?*

Vajon minden ember megtanítható úszni? Min múlik ez, s ha van kudarc, annak mi az oka? Van forszja, titka az úszás-oktatásnak? Mi a szakember véleménye a csecsemők vízbe-avató próbájáról, és az úszás-tanulás kezdő időpontjáról? Látszik már egy óvodás gyermekben, hogy versenyúszó válhat belőle? Egerszegi Krisztina 14 évesen olimpia bajnok lett: van itt alsó és felső korhatár? Korszerű-e a kiválasztás, és a képzés a legfiatalabb korban, tovább mikortól időszerű a versenyztetés? Játék vagy kíméletlen munka mindez? És akiből nem lesz bajnok, azért neki is megéri 10-15 évet az uszodában lehúzni?

II. blokk: mit tanult a világ és a honi szakma Széchy Tamástól, Kiss Lászlótól, és a többi nagy magyar mestertől?

Erre kérünk választ rövid kereskedelmi szünet után. *Mi a trend, a tanulság a magyar úszósport nagy egyéniségeinek pályáját nézve: az 1936-os győztesektől kezdve, Darnyi Tamásról Hosszú Katinkáig?! Félisten-e a kapitány, az edző a parton, az öltözőben, a mindennapokban? Mi az, ami a számok nyelvére eleve lefordítható, és mi mindebben a véletlen, a szerencse, a pech szerepe? Pl. Czene Attila aranyérme hány %-ban ez meg az? Miben előzte meg a korát Széchy Tamás? Van, amiben a mai követői is élenjárók? Tudjuk tartani a tempót pl. Phelps amerikai team-jének ellátottságával, tudományos, szakmai háttérével?*

2 időszám: Peking tanulsága prognózisa és a londoni kilátások hogyan írhatók le? Mellékszálként: a lecsengőben lévő gatyamizéria, cápa-ruha-affér milyen tanulsággal szolgál, a fejlődés horizontjait is kutatva?! Nem a ruha teszi az embert, mégis...

Ezzel térünk rövidesen vissza, a szünet után.

III. blokk: tudnivalók a mostani itthoni EB-ről, mi történt eddig, milyen a verseny miliója, mire számíthatunk nevesítve is a legjobbainktól: Cseh, Gyurta, Kiss, Hosszú, és a legfiatalabbak részéről.

Rend van a rendezés körül? Jönnek a nézők? Sikerült a nívós tévéközvetítést megoldani? Kedvező lehet a lebonyolítás mérlege? Ákos és Csaba: mi ebben a Ti közreműködésetek?

Villámkérdésekkel és játékos példával zárjuk az adást. Nyári agytorna ad játékos feladványt a hallgató számára is. 1) *Hogyan kell kimenteni a vízből a részeg szumózót vagy a kopasz nudistát? Találni fogást rajtuk?* 2) *Mi lenne, ha egy futballista úgy és annyit edzene, mint egy úszóbajnok, és fordítva?* 3) *Végül ősi jogi példával kedveskedünk a halfogás megszállottjainak. A egy halastó tulajdonosa. B szenvedélyes pecás. C piaci vásárló. A ajándékképpen megengedi B-nek, hogy horgásszon A taván. B 4 db. kicsi, és egy 5 kilós nagy halat fog ki, az utóbbit a piacon reális áron, különként 2000-ért, 10 ezerért eladja C-nek. Észreveszik, hogy a halban 5 millió értékű igazgyöngy lapul. Mindhárman a bíró előtt, osztzkodás kizárva, maguknak követelik a gyöngyöt. Hogyan dönt a bíró, világszerte, évszázadok óta a kulturált jogrendszerben: A, B, C lesz-e a jogos tulajdonos? Főként: milyen alapon dönt?! Válaszok, tippek Töleték?*

A hallgató is eltöprenghet ezen. Már érkeztek a fórumban szellemes kommentárok. Ha írnak még a fórumba, a legjobbat elmondom legközelebb. Köszönöm, hogy itt voltatok: Tóth Ákos és Sós Csaba, s együtt köszönjük a hallgató figyelmét. Viszont-hallásra, kellemes hétvégét kívánunk!